

Ośrodek Pomocy Społecznej
w Gorzycach
ul. Raciborska 27
44-350 Gorzyce

OPS.035.9.337.2022.ŁJ

**Rada Gminy
w Gorzycach**

1. Wprowadzenie

Zgodnie z art. 16a ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, gmina, powiat oraz samorząd województwa zobowiązani są do sporządzenia corocznie oceny zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społeczno-demograficznej, która w szczególności winna obejmować: infrastrukturę, kadre, organizacje pozarządowe, nakłady finansowe ponoszone na zadania pomocy społecznej oraz informacje o osobach i rodzinach korzystających z pomocy społecznej. Niniejsza analiza opisuje ww. sytuację w gminie Gorzyce. Jest to gmina wiejska, leżąca w powiecie wodzisławskim. Gmina Gorzyce graniczy z gminami: Krzyżanowice, Lubomia, Wodzisław Śląski i Godów, a od południa z Czechami. Siedzibą gminy są Gorzyce. Powierzchnia gminy Gorzyce wynosi 64,58 km², co stanowi 22,50 % powierzchni powiatu i 5,24 % powierzchni województwa. Gęstość zaludnienia w gminie wynosi 330 osób na 1 km², w powiecie 548 osób na 1 km², w województwie 370,1 osób na 1 km². Gmina Gorzyce jest największą gminą wiejską w powiecie wodzisławskim.

Poniżej prezentujemy szczegółowe dane o: sytuacji demograficznej, rynku pracy, infrastrukturze społecznej, korzystających z pomocy i wsparcia, świadczeniach pomocy społecznej, zasobach instytucjonalnych pomocy i wsparcia, kadrze pomocy społecznej, środkach finansowych na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego, aktywności projektowo-konkursowej jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, współpracy z organizacjami pozarządowymi w obszarze pomocy i wsparcia gminy Gorzyce.

2. Dane o sytuacji demograficznej i społecznej

Wg danych pozyskanych z ewidencji ludności, na dzień 31.12.2021 r. w gminie Gorzyce na pobyt stały i czasowy zameldowanych było 20 683 mieszkańców, w tym 10 573 kobiet (51,11 %) i 10 110 mężczyzn (48,89 %).

W wieku przedprodukcyjnym (0-18 lat) było 4 406 tj. 21,30 % mieszkańców, w wieku produkcyjnym (K 19-59 lat i M 19-64 lata) było 12 295 tj. 59,44 % mieszkańców, zaś osób w wieku poprodukcyjnym było 3 982, co stanowiło 19,25 % ogółu mieszkańców.

Wg statystyki Powiatowego Urzędu Pracy w Wodzisławiu Śl., na dzień 31.12.2021 r. w gminie Gorzyce było 313 osób bezrobotnych, w tym 207 kobiet i 106 mężczyzn. W grupie bezrobotnych, 154 osoby stanowiły osoby długotrwale bezrobotne. W odniesieniu do liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym (12 295 osoby), bezrobotni w gminie stanowili 2,54 %, a w odniesieniu do wszystkich mieszkańców gminy to 1,51 %.

Statystyka PUP pokazuje również, iż w grupie bezrobotnych (313 osób) aż 49,20 % (154 osoby) stanowią osoby długotrwale bezrobotne, co w stosunku do liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym daje 1,25 %, zaś w stosunku do łącznej ludności gminy 0,74 %.

W całym powiecie wodzisławskim na dzień 31.12.2021 r. zarejestrowanych, jako osoby bezrobotne było 1 559 K i 986 M. Łącznie 2 545 osób.

Infrastruktura społeczna w gminie Gorzyce, od kilku lat utrzymuje się na tym samym poziomie. Gmina dysponuje 121 lokalami komunalnymi, w tym 8 mieszkaniami z najmem socjalnym. Na terenie gminy w 2021 r. działał 1 klub dziecięcy, 3 przedszkola i 3 szkoły podstawowe i 4 zespoły szkolno-przedszkolne.

W ramach gminnej infrastruktury społecznej funkcjonuje również 8 świetlic przyszkolnych dla dzieci, Świetlica Profilaktyczno-Wychowawcza w Gorzyczkach, z oddziałami w Turzy Śl. i Olzie oraz świetlice wiejskie. Na terenie gminy Gorzyce nie funkcjonują opiekunowie dzienni.

3. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia

Pomoc i wsparcie z pomocy społecznej w 2021 roku uzyskało 619 osób z 259 rodzin, co stanowiło 2,99% wszystkich mieszkańców gminy. Była to pomoc w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych z pomocy społecznej oraz w formie tylko i wyłącznie pracy socjalnej.

Pomocą w formie zasiłków oraz świadczeń niepieniężnych objętych było 125 rodzin i 250 osób w tych rodzinach. Z zakresu pomocy społecznej wydano łącznie 628 decyzji.

Liczba osób, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego o 31 osób, natomiast wzrosła liczba osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej o 49 osób. Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie zmniejszyła się o 8 rodzin i o 39 osób zmalała liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie. Ze względu na COVID-19, zwiększyła się ilość rodzin objętych pracą socjalną.

Powodami przyznania pomocy w 2021 r. były: ubóstwo (występowało w 73 rodzinach i dotyczyło 122 osób), bezdomność (3 osoby), potrzeba ochrony macierzyństwa (19 rodzin i dotyczyła 97 osób, w tym: wielodzietność występowała w 18 rodzinach i dotyczyła 96 osób), bezrobocie (występujące w 44 rodzinach liczących 108 osób), niepełnosprawność (59 rodzin, 95 osób), długotrwała lub ciężka choroba (54 rodziny, 79 osób), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (23 rodziny, 63 osoby, w tym: rodziny niepełne 6 i 27 osób w rodzinach oraz rodziny wielodzietne – 7 rodzin i 36 osób w rodzinach), przemoc w rodzinie (3 rodziny, 9 osób w rodzinach), alkoholizm (14 rodzin, 23 osoby w rodzinach), trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego (5 rodzin, 9 osób w rodzinach). W jednej rodzinie może występować kilka powodów przyznania pomocy. Faktycznie w 2021 r. pomocą społeczną w formie zasiłków i pracy socjalnej objętych było 259 rodzin i 619 osób w tych rodzinach. Z zakresu pomocy społecznej wydano łącznie 628 decyzji.

W 2021 r. w domach pomocy społecznej przebywało 26 mieszkańców gminy, za których gmina poniosła wydatki w łącznej wysokości 831.449 zł. W większości przypadków są to osoby samotne, nieposiadające rodziny, która mogłaby ponosić odpłatność.

3.1. Gmina - zadania OPS

Pomoc i wsparcie z pomocy społecznej w gminie Gorzyce w 2021 roku w postaci świadczeń pieniężnych uzyskało 109 rodzin i 222 osób w rodzinach, zaś w postaci świadczeń niepieniężnych 57 rodzin i 133 osoby w rodzinach. Odpłatność za pobyt w DPS dotyczyła 26 osób. W gminie zatrudnionych było 4 asystentów, którzy objęli opieką 26 rodzin.

Poniżej prezentujemy szczegółowe dane dotyczące świadczeń z pomocy społecznej zrealizowanych w 2021 roku:

- Wypłacano wynagrodzenia należne opiekunom za sprawowanie opieki przyznane przez sąd – wynagrodzenie wypłacano 18 opiekunom prawnym, na łączną kwotę 97.389,29 zł (zadania zlecone gminie).
- Zasiłek stały – korzystało z niego 45 rodzin, w tym: 41 osób samotnie gospodarujących

i 5 osób w rodzinie. Łącznie wypłacono 429 świadczeń, na kwotę 222.253,18 zł (zadania własne gminy).

- Zasiłek okresowy – korzystało z niego 29 rodzin, w tym: z powodu bezrobocia 23 rodziny, z powodu długotrwałej choroby 1 rodzina, z powodu niepełnosprawności 2 rodziny, z powodu innego – 3 rodziny. Łącznie wypłacono 171 świadczeń na kwotę 82.026 zł.
- Schronienie – z pomocy korzystały 3 osoby bezdomne, za które opłacono pobyt w schroniskach dla bezdomnych na łączną kwotę 7.209 zł.
- Posiłek – z tej formy pomocy korzystały dzieci w przedszkolach i szkołach oraz osoby starsze, niepełnosprawne lub nieporadne życiowo, które własnym staraniem nie były w stanie przygotować sobie gorącego posiłku. Pomocą było objętych 24 dzieci oraz 4 osoby dorosłe z terenu gminy. Wydano kwotę 20.259 zł.
- Usługi opiekuńcze – korzystało z nich 11 osób. Łącznie przyznano 1.342 godziny usług opiekuńczych, na kwotę 12.261 zł.
- Sprawienie pogrzebu – OPS sprawił 4 pogrzeby na kwotę 4.989 zł.
- Z zasiłków celowych i z świadczeń w naturze skorzystało łącznie 75 rodzin, w tym 23 udzielono pomocy w formie zasiłku celowego specjalnego (przyznawanego w sytuacji przekroczenia kryterium dochodowego), na łączną kwotę 83.697,95 zł.
- Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego (intensywnych deszczów) – korzystało z niego 6 rodzin, na łączną kwotę 12.150 zł.
- W 2021 r. w domach pomocy społecznej przebywało 26 mieszkańców gminy, za których gmina poniosła wydatki w łącznej wysokości 831.449 zł. W większości przypadków są to osoby samotne, nieposiadające rodziny, która mogłaby ponosić odpłatność.
- Transport osób mających trudności w samodzielnym dotarciu do punktów szczepień przeciwko wirusowi SARS-CoV-2, w tym osób niepełnosprawnych oraz organizacja telefonicznego punktu zgłoszeń potrzeb transportowych oraz informacji o szczepieniach przeciwko wirusowi SARS-CoV-2 (infolinia) lub stanowiska gminnego koordynatora do spraw szczepień przeciwko wirusowi SARS-CoV-2 – w ramach tych działań udzielono pomocy w dotarciu do punktów szczepień 4 osobom, w tym 2 osobom niepełnosprawnym i 2 osobom z obiektywnymi trudnościami w dotarciu do punktów szczepień. Uruchomiony został także punkt zgłoszeń potrzeb transportowych oraz infolinia w ramach czego zakupiono aparat telefoniczny, doładowania kart SIM dla stanowiska gminnego koordynatora ds. szczepień przeciwko COVID-19. Wydatkowano łączną kwotę 7.694,75 zł.
- Promocja szczepień - w ramach akcji „Promocja szczepień przeciwko COVID-19” zaszczepionych zostało 98 osób. Na realizację tego zadania wydano łącznie 9.772,42 zł, w tym zakupiono: namiot Octa Go z logo szczepień przeciwko COVID-19 - 3.365,53zł , bramę stałociśnieniową OMEGA - 4.944,60 zł, materiały promocyjne (ulotki, zakładki, balony) – 1.333,31, inne wydatki organizacyjne 128,98 zł. Za realizację programu promocji szczepień Gmina Gorzyce otrzymała nagrodę w wysokości 1 mln zł.
- Wspieraj Seniora - celem programu było zapewnienie usługi wsparcia Seniorów w wieku 70 lat i więcej, którzy w obowiązującym stanie epidemii zdecydowali się na pozostanie w domu. Usługa wsparcia miała polegać w szczególności na dostarczeniu zakupów obejmujących artykuły podstawowej potrzeby, w tym artykuły spożywcze, środki higieny osobistej. Nikt z mieszkańców gminy nie skorzystał z tej formy pomocy.

4. Inne rodzaje pomocy i świadczeń

W ramach polityki społecznej w Gminie Gorzyce, rodziny korzystały ze świadczeń w ramach ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (500+),

ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłku dla opiekunów. Rozkład poszczególnych świadczeń przedstawiał się następująco:

Z pomocy realizowanej na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych w 2021 r. skorzystało 821 rodzin łączną kwotą 5.701.523,48 zł. W tym:

- zasiłki rodzinne: wypłacono łącznie 6 138 świadczeń, na kwotę 720.303 zł,
- dodatki do zasiłku rodzinnego: wypłacono łącznie 3.573 świadczenia na kwotę 426.444 zł, w tym z tytułu:
 - urodzenia dziecka – wypłacono 28 świadczeń na kwotę 28.000 zł;
 - opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – wypłacono 211 świadczeń na kwotę 81.991 zł;
 - samotnego wychowywania dziecka – wypłacono 203 świadczenia na kwotę 39.179 zł;
 - kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego wypłacono 377 świadczeń na kwotę 40.610 zł;
 - rozpoczęcia roku szkolnego – wypłacono 368 świadczeń na kwotę 36.800 zł;
 - podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania wypłacono 1.031 świadczeń na kwotę 71.139 zł;
 - wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej – wypłacono 1.355 świadczeń na kwotę 128.725 zł;
- zasiłki pielęgnacyjne - wypłacono 7.632 świadczenia na kwotę 1.646.649 zł,
- świadczenia pielęgnacyjne - wypłacono 1.163 świadczenia na kwotę 2.266.517 zł,
- specjalne zasiłki opiekuńcze - wypłacono 10 świadczeń na kwotę 6.200 zł,
- jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka – wypłacono 94 świadczenia na kwotę 94.000 zł,
- świadczenia rodzicielskie - wypłacono 538 świadczeń na kwotę 478.051,09 zł.

Świadczenia rodzinne wypłacane wyłącznie na podstawie art. 5 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych tzw. „złotówka za złotówkę” - wydatkowano kwotę 63.359,39 zł, z tego:

- zasiłki rodzinne: wypłacono łącznie 653 świadczenia na kwotę 38.088,93 zł;
- dodatki do zasiłku rodzinnego – wypłacono łącznie 798 świadczeń na kwotę 23.371,79 zł, w tym z tytułu:
 - urodzenia dziecka - wypłacono 11 świadczeń na kwotę 220,77 zł;
 - opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego - wypłacono 33 świadczenia na kwotę 8.143,60zł;
 - samotnego wychowywania dziecka – wypłacono 5 świadczeń na kwotę 493,85 zł;
 - kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego - wypłacono 59 świadczeń na kwotę 3.175,86 zł;
 - rozpoczęcia roku szkolnego - wypłacono 447 świadczeń na kwotę 2.002,48 zł;
 - podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania - wypłacono 98 świadczeń na kwotę 2.846,41 zł;
 - wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej - wypłacono 145 świadczeń na kwotę 6.488,82 zł;
- zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłku rodzinnego, przyznane na podstawie przepisów o koordynacji – wypłacono 35 świadczeń na kwotę 1.898,67 zł.

Kwota wypłaconych zasiłków rodzinnych (720.303 zł) zawiera również zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłku rodzinnego, do których prawo zostało ustalone przez Wojewodę Śląskiego na podstawie

przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. W ramach tego zadania wypłacono łącznie 440 świadczeń, na kwotę 190.909 zł.

W ramach ustawy o świadczeniach rodzinnych złożono 804 wnioski, z czego 73 wnioski (wraz z pełną dokumentacją) wysłano do Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego, celem ustalenia, czy w sprawach mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

W sprawach świadczeń rodzinnych w Ośrodku Pomocy Społecznej wydano łącznie 1.089 decyzji administracyjnych. Dodatkowo w ramach koordynacji realizowano wypłaty świadczeń wynikające z 41 decyzji wydanych przez Wojewodę Śląskiego.

Ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (500+)

2021 r. był rokiem, w którym obowiązywały wnioski złożone w 2019 r. (okres świadczeniowy od 01.07.2019 r. do 31.05.2021 r.) oraz złożone w 2021 r. (okres świadczeniowy od 01.06.2021 r. do 31.05.2022 r.) oraz na bieżąco były składane wnioski w przypadku urodzeń dziecka. Wszystkich wniosków w 2021 r. złożono 2.901, z czego 262 wnioski (wraz z pełną dokumentacją) wysłano do Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach, celem ustalenia czy w sprawach mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

W ramach ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci w 2021 r. wydano 2.482 decyzje/informacje. Na wypłatę świadczeń wychowawczych w 2021 r. wydatkowano 23.947.023,26 zł, tj. 48.328 świadczeń, z tego wypłacono w ramach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego – 1.706.154 zł, tj. 3.631 świadczeń.

Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów

W 2021 r. w ramach ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów złożono 57 wniosków o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, na podstawie których wydano 70 decyzji. Świadczenia z tzw. „funduszu alimentacyjnego” wypłacano łącznie 38 rodzinom na 41 osób uprawnionych. Łącznie na realizację tego zadania wydatkowano kwotę 363.063,91 zł, wypłacając 763 świadczenia.

Podejmowane były również działania wobec dłużników alimentacyjnych. Wobec 48 dłużników zamieszkałych na terenie gminy Gorzyce przeprowadzono 115 działań polegających m.in. na: wezwaniu dłużników alimentacyjnych w celu przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego oraz odebrania od nich oświadczenia majątkowego; przeprowadzeniu wywiadów alimentacyjnych i odebraniu oświadczeń majątkowych; wydaniu decyzji o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych; złożeniu wniosków o ściganie dłużnika za przestępstwo niealimentacji oraz wniosków do starosty o zatrzymanie prawa jazdy dłużnikowi alimentacyjnemu.

Karta Dużej Rodziny

W 2021 r. zostało złożonych 78 wniosków o wydanie Karty Dużej Rodziny, w tym:

- 26 wniosków - nowa rodzina wielodzietna, mająca na utrzymaniu co najmniej troje dzieci,
- 29 wniosków - nowa rodzina wielodzietna składająca się wyłącznie z rodziców, którzy kiedykolwiek mieli na utrzymaniu co najmniej troje dzieci,
- 4 wnioski - nowy członek rodziny wielodzietnej,
- 18 wniosków - przedłużenie ważności,
- 1 wniosek - wydanie duplikatu.

Ustawa o dodatkach mieszkaniowych

28 gospodarstw domowych otrzymywało dodatek mieszkaniowy na łączną kwotę 69.184,35 zł. Ogółem wypłacono 255 świadczeń oraz wydano 55 decyzji w tym zakresie.

Ustawa prawo energetyczne – w zakresie wypłat dodatku energetycznego

Na podstawie tej ustawy 19 gospodarstw domowych pobierało dodatek energetyczny w łącznej kwocie 2.278,30. Wypłacono 148 świadczeń, wydano 38 decyzji.

Ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych

Przeprowadzono 1 postępowanie o ustalenie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. W 2021 r. 1 osobie decyzją przyznano prawo do świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych na okres 90 dni.

Za 38 osób pobierających zasiłek stały, nie posiadających innego tytułu ubezpieczenia, Ośrodek Pomocy Społecznej opłacił 384 składki na ubezpieczenie zdrowotne, na łączną kwotę 18.820,26 zł. Dodatkowo za 7 osób objętych indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego w Centrum Integracji Społecznej opłacono 36 składek zdrowotnych na kwotę 2.089,80 zł.

Za 12 osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne i 1 osobę pobierającą specjalny zasiłek dla opiekuna opłacono łącznie 140 składek zdrowotnych na kwotę 23.311,22 zł.

Ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych

Od pobieranych świadczeń opiekuńczych za 71 osób opłacono 797 składek na ubezpieczenie społeczne na łączną kwotę 422.294 zł, w tym z tytułu pobieranych: świadczeń pielęgnacyjnych (70 osobom opłacono 787 składek, na łączną kwotę 420.586 zł), specjalnych zasiłków opiekuńczych (1 osobie opłacono 10 składek, na łączną kwotę 1.708 zł).

Program rządowy „Posiłek w szkole i w domu”

Rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” w 2021 r. objęto łącznie 155 osób, w tym: 32 dzieci do czasu rozpoczęcia nauki w szkole podstawowej, 35 dzieci w wieku do czasu ukończenia szkoły podstawowej lub ponadpodstawowej oraz 88 osób dorosłych. Osoby objęte pomocą w ramach programu, w zależności od okoliczności, otrzymywały pomoc: w formie dożywiania (szczególnie dzieci, młodzież oraz osoby starsze i nieporadne), w formie bonów żywnościowych lub w postaci zasiłków na zakup posiłku lub żywności.

łącznie na realizację programu „Posiłek w szkole i w domu” w 2021 r. wydatkowano kwotę 90.720,65 zł, w tym: 42.220,65 zł w ramach środków własnych gminy i 48.500 zł z dotacji.

5. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia

Pomoc społeczna to nie tylko wsparcie finansowe osób i rodzin potrzebujących pomocy, ale także pomoc instytucjonalna, świadczona przez placówki pomocy społecznej. W gminie Gorzyce działalność prowadzi instytucja pomocy społecznej, finansowana z budżetu gminy tj. Świetlica Profilaktyczno – Wychowawcza w Gorzyczkach z filiami w Olzie i Turzy Śl., Klub Seniora „Senior+”, świetlice wiejskie.

6. Kadra jednostki organizacyjnej pomocy społecznej

W roku 2021, kadra Ośrodka Pomocy Społecznej w Gorzyczkach liczyła 24 osoby w tym: kadra kierownicza 2 osoby, pracownicy socjalni 8 osób, pozostali pracownicy 14 osób (w tym 2 pracowników na zastępstwo). Spośród zatrudnionych w ośrodku pomocy pracowników 17 posiada wykształcenie wyższe, 5 wykształcenie średnie. Specjalizację I stopnia posiada 2 pracowników oraz

2 pracowników posiada specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej. Pracownicy stale podnoszą swoje kwalifikacje poprzez udział w szkoleniach.

7. Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego

W budżecie gminy Gorzyce środki finansowe wydatkowane na zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej w 2021 r. wyniosły 34.872.614 zł, w tym w budżecie Ośrodka Pomocy Społecznej wydatkowano kwotę 34.081.836 zł, co stanowiło 97,73 % ogólnych wydatków w obszarze polityki społecznej gminy. Wydatki w poszczególnych działach kształtowały się następująco:

- W dziale 851 - Ochrona zdrowia wydatkowano 337.314 zł, co stanowi 0,96 % ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej.
- W dziale 852 - Pomoc społeczna wydatkowano 3.055.471 zł, co stanowi 8,76 % ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej.
- W dziale 854 – Edukacyjna opieka wydatkowano 61.794 zł, co stanowi 0,17 % ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej.
- W dziale 855 – Rodzina wydatkowano 31.418.035 zł, co stanowi 90,09 % ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej.

8. Aktywność projektowo-konkursowa jednostki organizacyjnej pomocy społecznej

Aktywność projektowo-konkursowa jednostki organizacyjnej pomocy społecznej polega na realizacji projektów finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego, udziału w konkursach ogłaszanych przez Ministerstwo Rodziny Pracy i Polityki Społecznej oraz na realizacji programów osłonowych.

Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020

W 2021 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Gorzycach przy współpracy z Bankiem Żywności w Chorzowie realizował Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa Podprogram 2020 współfinansowany z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym, którego celem było zapewnienie najuboższym mieszkańcom Polski pomocy żywnościowej oraz uczestnictwa w działaniach, w ramach środków towarzyszących, w okresie grudzień 2020 – październik 2021.

Osoby potrzebujące otrzymały bezpłatnie artykuły spożywcze:

- warzywne i owocowe (groszek z marchewką, koncentrat pomidorowy, buraczki wiórki, mus jabłkowy, powidła śliwkowe, fasolka po bretońsku),
- skrobiowe (makaron jajeczny, płatki owsiane, ryż biały, kasza jęczmienna, herbatniki maślane, kawa zbożowa rozpuszczalna),
- mleczne (mleko UHT, ser podpuszczkowy dojrzewający),
- mięsne (szynka drobiowa, pasztet wieprzowy, szynka wieprzowa mielona, filet z makreli w oleju),
- cukier (cukier biały, miód wielokwiatowy),
- tłuszcze (olej rzepakowy).

Pomoc żywnościowa trafiła do 300 osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej z terenu gminy Gorzyce. Osobom potrzebującym wydano: 14.816,20 ton żywności; 1.800 paczek żywnościowych. W ramach działań towarzyszących Podprogramu 2020, w czasie zagrożenia epidemicznego, z osobami korzystającymi z pomocy żywnościowej przeprowadzono zdalne warsztaty edukacyjne. Artykuły żywnościowe dystrybuowane były kilka razy w roku ze Związku Stowarzyszeń Śląskiego Banku Żywności z siedzibą w Chorzowie. Pomoc żywnościowa skierowana jest do osób najbardziej potrzebujących, tj. osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, spełniających kryteria

określone w art. 7 ustawy o pomocy społecznej, których dochód nie przekracza 220% kryterium dochodowego uprawniającego do skorzystania z pomocy społecznej, tj. od 26.11.2020 r. – 1.542,20 zł dla osoby samotnie gospodarującej i 1.161,60 zł dla osoby w rodzinie.

Działania pozabudżetowe

W 2021 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Gorzycach podjął po raz pierwszy działania pozabudżetowe, finansowane ze środków Funduszu Solidarnościowego. W ramach tych zadań zrealizowano dwa programy, tj.:

- **„Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2021.**

Celem programu było zwiększenie dostępności usługi asystenta, jako formy wsparcia przy wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym osób niepełnosprawnych. W okresie od 01.04.2021 do 31.12.2021 r. zrealizowano łącznie 810 godzin usług asystenckich świadczonych łącznie przez 4 asystentów wskazanych przez osobę niepełnosprawną. Wsparcie asystenta otrzymały łącznie 4 osoby niepełnosprawne, w tym 3 osoby z orzeczonym znacznym stopniem niepełnosprawności oraz jedna osoba dorosła z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. W trakcie realizacji Programu, pracownicy socjalni monitorowali uczestników Programu. U każdego z nich nastąpiła zmiana polegająca na poprawie sposobu dotychczasowego funkcjonowania w miejscu zamieszkania. Przy pomocy asystentów, uczestnicy Programu zaczęli częściej wychodzić z domu w swoje środowisko lokalne. Podejmowali aktywność, która do tej pory była ograniczona, albo nie było jej wcale np. wychodzenie po codzienne zakupy, na spacer, gimnastyka w domu i na siłowni plenerowej, uczestnictwo w mszach. Uczestnicy korzystali też z pomocy w wykonywaniu czynności dnia codziennego np.: przygotowywanie zapasów na zimę, przygotowywanie prostego posiłku, proste prace w ogródku, pomoc w dbaniu o higienę osobistą oraz w utrzymaniu porządku. Usługi asystentów były dostosowane do indywidualnych potrzeb uczestników Programu. Koszt realizacji całego Programu wyniósł 31.081,68 zł.

- **„Opieka Wytchnieniowa” – edycja 2021.**

Celem programu było zwiększenie dostępności usług opieki wytchnieniowej dla opiekunów osób z niepełnosprawnościami, zamieszkujących Gminę Gorzyce, poprzez czasowe odciążenie ich od codziennych obowiązków łączących się ze sprawowaniem opieki nad osobą niepełnosprawną oraz zapewnienie im czasu na odpoczynek i regenerację.

Z opieki wytchnieniowej skorzystało 2 opiekunów osób niepełnosprawnych, którzy od kilku lat sprawują całodobową opiekę nad osobami leżącymi. Opiekunowie (kobieta i mężczyzna) byli w wieku emerytalnym, podobnie jak ich podopieczni. Koszt realizacji całego Programu wyniósł 6.222 zł.

Działania na rzecz seniorów

Seniorzy z gminy Gorzyce otrzymywali w siedzibie Ośrodka Pomocy Społecznej w Gorzycach Ogólnopolską Kartę Seniora, uprawniającą do licznych zniżek na usługi i produkty oferowane przez przedsiębiorców i instytucje publiczne w całym kraju.

Od stycznia 2020 r. działalność rozpoczął Klub Seniora „Senior+” w Bełsznicy, z którego korzystali nieaktywni mieszkańcy gminy w wieku 60+. Funkcjonowanie Klubu zostało częściowo ograniczone ze względu na epidemię COVID-19.

Działania na rzecz seniorów w 2021 r. były prowadzone także w formie usług opiekuńczych oraz dowozu do domu gorących posiłków przez stację Caritas w Gorzycach.

Do realizacji usług opiekuńczych w 2021 r. była zatrudniona 1 opiekunka na podstawie umowy o pracę.

9. Wnioski końcowe

Ocena zasobów pomocy społecznej dla gminy Gorzyce za 2021 rok została przygotowana na podstawie danych zebranych przez Ośrodek Pomocy Społecznej m.in. za pośrednictwem systemu Centralnej Aplikacji Statystycznej MRPiPS. Dane z Oceny umożliwiają analizowanie i monitorowanie występowania problemów społecznych oraz planowanie działań aktywizujących jednostki samorządu terytorialnego w obszarze usług społecznych. Zawarte w niej informacje są materiałem poglądowym mającym ułatwić władzom gminy podejmowanie decyzji związanych z planowaniem budżetu w zakresie polityki społecznej w kolejnym roku i stały się podstawą do sformułowania poniższych wniosków i rekomendacji:

Polityka społeczna w gminie koncentruje się na wspieraniu osób potrzebujących w formie pieniężnej, niepieniężnej oraz w formie pracy socjalnej, a równocześnie opiera się na realizacji programów profilaktycznych m.in.: przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, których koordynatorem jest Ośrodek Pomocy Społecznej.

Ważną rolę w polityce społecznej gminy Gorzyce odgrywa Świetlica Profilaktyczno–Wychowawcza w Gorzyczkach, która opieką obejmuje dzieci wymagające wsparcia opiekuńczo–wychowawczego oraz realizuje zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej tj. zatrudnia asystentów rodziny.

Kolejnym obszarem zainteresowania w obszarze pomocy społecznej jest pomoc seniorom oraz zwiększenie ich aktywności w środowisku lokalnym. Pomoc seniorom to przede wszystkim świadczenie usług opiekuńczych osobom samotnym i niepełnosprawnym w ich miejscu zamieszkania. Zapewnienie usług adekwatnych do potrzeb wymaga zatrudniania odpowiedniej ilości opiekunek, co wpływa na koszt świadczonych usług opiekuńczych i jednocześnie zaspokaja na bieżąco potrzeby osób wymagających takiej pomocy.

W celu zwiększenia aktywności seniorów od 2020 r. działa Klub Seniora „Senior+” w Betsznicy, mieszczący się w budynku OSP przy ul. Raciborskiej. W związku z pozyskaniem dofinansowania na realizację tego zadania z budżetu państwa, do 2023 r. konieczne jest zabezpieczenie w budżecie gminy środków na funkcjonowanie Klubu Seniora w najbliższych latach.

Analizując powyższe, Ośrodek Pomocy Społecznej w Gorzyczkach prosi o przyjęcie przedstawionej Oceny zasobów pomocy społecznej i realizację rekomendowanych kierunków polityki społecznej w gminie.

Kierownik
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Gorzyczach

Janina Dąbrowa
/-/ podpisano elektronicznie